

Østre Landsret
Præsidenten

Jmt. modt.
15 OKT. 2008

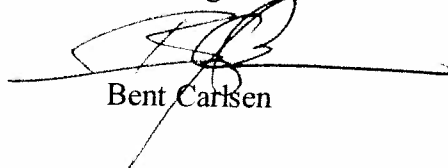
Den 13 OKT. 2008
J.nr. 40A-ØL-46-08

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

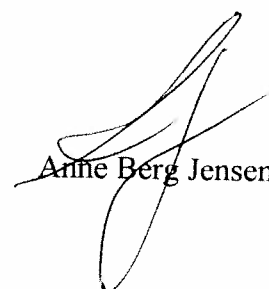
Justitsministeriet har ved brev af 6. oktober 2008 (sag nr. 2008-750-0328) anmodet om en udtalelse vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om behandling af personoplysninger (persondataloven) (Gennemførelse af EU-rammeafgørelse om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager).

Jeg skal i den anledning udtale, at udkastet ikke giver landsretten anledning til at fremkomme med bemærkninger.

Med venlig hilsen

Bent Carlsen

Anne Berg Jensen

Vestre Landsret
Præsidenten

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. Mdt.
24 OKT. 2008

ELH/KKN

J.nr. 40A-VL-40-08
Den 23/10-2008

Justitsministeriet har ved brev af 6. oktober 2008 (sag nr. 2008-750-0328) anmodet om en udtalelse vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om behandling af personoplysninger (persondataloven) (Gennemførelse af EU-rammeafgørelse om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager).

I den anledning skal jeg meddele, at udkastet ikke giver landsretten anledning til at fremkomme med bemærkninger.

Med venlig hilsen

Bjarne Christensen

Københavns Byret

Jmt. Mdt.

29 OKT. 2008

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Præsidenten
Domhuset, Nytorv
1450 København K.
Tlf. 33 44 80 00
Fax 33 44 84 88
CVR 21 65 95 09
administration.kbh@domstol.dk
J. nr. 9099.2008.50

OLB/KKN

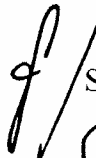
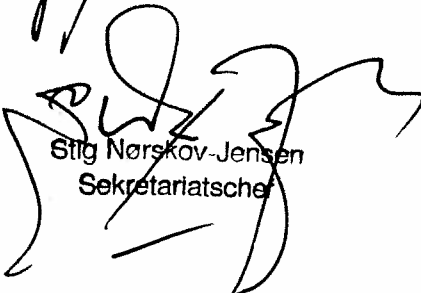
Dato 28. oktober 2008

Ved e-mail af 6. oktober 2008 har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om behandling af personoplysninger (persondataloven). (Gennemførelse af EU-rammeafgørelse om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager).

Jeg skal i den anledning på byretspræsidenternes vegne oplyse, at forslaget ikke giver byretterne anledning til at fremkomme med bemærkninger.

Der henvises til J. nr. 2008-750-0328.

Med venlig hilsen

Søren Axelsen

Stig Nørskov-Jensen
Sekretariatschef

Domstolsstyrelsen

Justitsministeriet
Mailes med PDF-fil til jm@jm.dk

St. Kongensgade 1 - 3
1264 København K
Tlf. 70 10 33 22
Fax 7010 4455
post@domstolsstyrelsen.dk
CVR nr. 21-65-95-09
EAN-nr. 5798000161184

KFJ13150/Sagsbeh. KFJ
J.nr. 4101-2008-58.3
dir.tlf. 33929691
mail kfj@domstolsstyrelsen.dk

29. oktober 2008

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om behandling af personoplysninger (persondataloven).

Ved e-mail af 6. oktober 2008 har Justitsministeriet anmodet Domstolsstyrelsen om en udtalelse vedrørende udkast til forslag til ændring af lov om behandling af personoplysninger (persondataloven).

Domstolsstyrelsen har ingen bemærkninger til udkastet.

Med venlig hilsen

Gerd Sinding

Jmt. Mdt.
- 3 NOV. 2008

RIGSADVOKATEN

Justitsministeriet
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

DATO 31. oktober 2008

JOURNAL NR.

RA-2008-220-0147

BEDES ANFORT VED SVARSKRIVELSE

SAGSBEHANDLER: AG

KHAN

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON 33 12 72 00

FAX 33 43 67 10

Vedr. sagsnummer 2008-750-0328

Ved skrivelse af 6. oktober 2008 har Justitsministeriet anmodet om Rigsadvokatens bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af lov om behandling af personoplysninger.

I den anledning kan jeg oplyse, at Rigsadvokaten ikke har bemærkninger til forslaget.

På rigsadvokatens vegne

Jesper Hjortenberg

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Statsretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

J.nr.: 2008-000-74 / LBN 660

Sagsbehandler: LBN

29 OKT. 2008

**EFTERFORSKNINGS-
AFDELINGEN**

Polititorvet 14
1780 København V

Telefon: 3314 8888

Telefax: 4515 0006

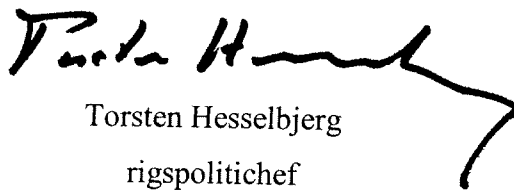
E-mail: rpcha@politi.dk

Web: www.politi.dk

Ved skrivelse af 6. oktober 2008 (sagsnr. 2008-750-0328) har Justitsministeriet anmodet Rigspolitiet om en udtalelse vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om behandling af personoplysninger (persondataloven) (Gennemførelse af EU-rammeafgørelse om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager).

I den anledning kan det oplyses, at udkastet ikke giver Rigspolitiet anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Torsten Hesselbjerg
rigspolitichef

DANSK FÆNGSELSFORBUND

Hovedkontoret
Ramsingsvej 28 A, st. th,
2500 Valby
Telefon 72 55 99 76 – Telefax 72 55 99 90
Email: dff@danskfaengselsforbund.dk

Jmt. modt.
15 OKT. 2008

Justitsministeriet
Statsretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

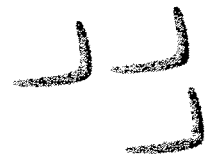
København den 14. oktober 2008
Journal nr.: 10.01

Vedrørende sagsnr. 2008-750-0328 – høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om behandling af personoplysninger (persondataloven)

Dansk Fængselsforbund har ikke bemærkninger til det fremsendte forslag til ændring af persondataloven.

Med venlig hilsen
p.f.v.

Hanne Elbaum
Sekretariatschef

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt jm@jm.dk

29. oktober 2008

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-post
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2008-111-0029
Sagsbehandler
Jens Harkov Hansen
Direkte 3319 3231

Vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om behandling af personoplysninger (persondataloven) - Justitsministeriets sagsnr. 2008-750-0328

1. Ved brev af 6. oktober 2008 har Justitsministeriet sendt udkast til lov om ændring af lov om behandling af personoplysninger (persondataloven) (Gennemførelse af EU-rammeafgørelse om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager) og anmodet Datatilsynet om en udtalelse.

Datatilsynet – der har behandlet sagen på et møde i Datarådet – skal herefter udtale følgende:

2. Det fremgår af det fremsendte materiale, at Folketinget ved folketingsbeslutning af 10. juni 2008 har meddelt sit samtykke til gennemførelse af EU-rammeafgørelse om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager, jf. grundlovens § 19, stk. 1.

Rammeafgørelsen er baggrunden for det omhandlede udkast til lovforslag.

Der foreslås indsat en ny bemyndigelsesbestemmelse i persondataloven, hvorefter justitsministeren vil kunne fastsætte nærmere administrative bestemmelser om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager inden for Den Europæiske Union.

Datatilsynet har noteret sig, at den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse alene giver justitsministeren adgang til (inden for rammeafgørelsens anvendelsesområde) at fastsætte regler, som i overensstemmelse med rammeafgørelsen indebærer en yderligere styrkelse af databeskyttelsen, når det gælder udveksling af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager inden for EU.

Indsættelse af en bemyndigelsesbestemmelse, som foreslået i lovudkastet, giver ikke i sig selv Datatilsynet anledning til bemærkninger.

3.1. På udvalgte punkter har Justitsministeriet redegjort for sine foreløbige overvejelser om gennemførelsen af rammeafgørelsen, men det anføres i øvrigt, at Justitsministeriet vil tage endelig stilling i forbindelse med udformning-

gen af selve bekendtgørelsen, og at et udkast til bekendtgørelsen vil blive forelagt for Datatilsynet til udtalelse, jf. persondatalovens § 57.

Datatilsynet har følgende bemærkninger til det anførte:

3.2. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at de regler, som vil blive fastsat i henhold til den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse, også vil omfatte databeskyttelse i forbindelse med danske myndigheders politimæssige og strafferetlige samarbejde med de tredjelande, der deltager i Schengen-samarbejdet (for tiden Island, Norge, Schweiz og Liechtenstein), jf. i den forbindelse udtrykket "mv." i den foreslåede nye § 72 a.

Datatilsynet går ud fra, at der med denne bemærkning sigtes til politimæssigt og strafferetligt samarbejde ud over det, som foregår med bl.a. disse lande inden for Schengen-konventionen. Datatilsynet lægger således til grund, at samarbejdet inden for bl.a. Schengen og Europol ikke berøres af rammeafgørelsen, men fortsat reguleres af de særlige bestemmelser på disse områder. Der henvises herved til præampelbetragtning (39), hvoraf fremgår, at adskillige EU-retsakter indeholder specifikke bestemmelser om beskyttelse af personoplysninger, og at navnlig bestemmelserne om Europols, Eurojusts, Schengeninformationssystemets (SIS) og toldinformationssystemets (CIS) funktionsmåde samt de bestemmelser der giver medlemsstaternes myndigheder direkte adgang til datasystemer i visse andre medlemsstater, ikke bør berøres af rammeafgørelsen.

For at skabe klarhed over anvendelsesområdet for rammeafgørelsen vil Datatilsynet foreslå, at det i bemærkningerne til lovforslaget præciseres, hvorledes forholdet er til bestemmelserne om Europol, Eurojust, Schengeninformationssystemet (SIS) og toldinformationssystemet (CIS).

3.3. Det fremgår af rammeafgørelsens artikel 2, litra h), at de "kompetente myndigheder" i medlemsstaterne er politi, toldvæsen, retslige myndigheder og andre kompetente myndigheder, der i henhold til national lov har beføjelse til at behandle personoplysninger inden for denne rammeafgørelses anvendelsesområde.

Det følger af de generelle bemærkninger, afsnit 4.2.2.4., at rammeafgørelsen indeholder særlige regler om adgangen for danske myndigheder (dvs. politi, anklagemyndighed, kriminalforsorg og domstole) til at viderebehandle personoplysninger, som modtages fra eller stilles til rådighed af myndigheder i andre medlemsstater.

Det står ikke umiddelbart Datatilsynet klart, om opstillingen af de pågældende danske myndigheder er udtømmende. Tilsynet finder det hensigtsmæssigt, at det af lovforslaget fremgår, hvilke danske myndigheder der er "kompetente myndigheder" og derved kan behandle personoplysninger i medfør af de foreslåede regler.

3.4. For så vidt angår behandling af oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning og fagforeningsmæssigt tilhørsforhold samt oplysninger om helbredsforhold eller seksuelle forhold, anfører Justitsministeriet, at rammeafgørelsen (i princippet) fastsætter strengere betingelser for, hvornår danske myndigheder kan behandle sådanne personoplysninger, end hvad der i dag følger af persondatalovens § 7.

Justitsministeriet bemærker dog, at det i praksis formentlig ikke vil være muligt at angive nogen væsentlig forskel på kriterierne ”nødvendigt” og ”strengt nødvendigt”. Det gælder således bl.a. i relation til politiets mv. adgang til at behandle de nævnte typer af følsomme personoplysninger med henblik på kriminalitetsbekæmpelse, f.eks. i forbindelse med opklaring af et politisk motiveret mord.

Datatilsynet skal i den forbindelse henlede opmærksomheden på den særlige bestemmelse i persondatalovens § 7, stk. 8, hvoraf det følger, at der for den offentlige forvaltning ikke må føres edb-registre med oplysninger om politiske forhold, som ikke er offentligt tilgængelige.

De begrænsninger, som følger af § 7, stk. 8, vil efter tilsynets vurdering navnlig være aktuelle i forbindelse med, at de kompetente myndigheder efter rammeafgørelsens artikel 10 er forpligtet til at registrere, hvilke oplysninger der er blevet videregivet til udenlandske myndigheder.

Dette indebærer efter Datatilsynets vurdering, at der i forbindelse med behandling af sager om politisk motiveret kriminalitet registreres oplysninger om politiske forhold omfattet af § 7, stk. 8, i forbindelse med førelsen af den påkrævede fortegnelse over, hvilke oplysninger der videregives.

Datatilsynet skal på denne baggrund anbefale, at Justitsministeriet overvejer bestemmelsen i persondatalovens § 7, stk. 8, i forhold til de oplysninger, der registreres som følge af rammeafgørelsen.

3.5. Det fremgår bl.a. af afsnit 4.2.4.4. i lovforslagets bemærkninger, at den registrerede i medfør af rammeafgørelsens artikel 18 har ret til at forvente, at den dataansvarlige myndighed overholder sine forpligtelser vedrørende berigtigelse, sletning og blokering (eller at der eventuelt sker ”referenceangivelse”). Den registrerede skal kunne gøre denne rettighed gældende direkte over for den dataansvarlige *eller* gennem den nationale tilsynsmyndighed.

Det fremgår endvidere, at gennemførelsen af rammeafgørelsens artikel 18 i dansk ret efter Justitsministeriets opfattelse må antages at nødvendiggøre en ændring af den gældende retstilstand. Der fremgår dog ikke yderligere herom, idet de nærmere regler vil blive fastsat i den bekendtgørelse, som Justitsministeriet vil udstede.

Datatilsynet ville finde det hensigtsmæssigt, at det af selve lovforslaget fremgår, hvorledes den registrerede skal udøve sine rettigheder. Datatilsynet ville

dermed også få mulighed for at vurdere, hvorvidt tilsynet påføres opgaver ud over de nuværende, samt hvilket omfang sådanne nye opgaver måtte have.

3.6. For så vidt angår behandlingssikkerheden anføres det bl.a. i bemærkningerne, afsnit 4.2.5., at rammeafgørelsens bestemmelser om behandlingssikkerhed i artikel 21 og 22 i vidt omfang svarer til reglerne i persondatalovens kapitel 11 med tilhørende bekendtgørelser.

Det anføres imidlertid endvidere, at der formentlig vil være behov for visse ændringer af de administrativt fastsatte regler om behandlingssikkerhed.

Det står ikke umiddelbart Datatilsynet klart, hvilke administrativt fastsatte regler Justitsministeriet finder behov for at ændre, og hvorledes det vil påvirke Datatilsynets tilsynsopgaver.

3.7. Datatilsynet skal endvidere foreslå, at Justitsministeriet i det videre arbejde overvejer forholdet mellem den foreslåede bekendtgørelse og den regulering, som følger af kriminalregisterbekendtgørelsen.¹ Kriminalregisterbekendtgørelsen indeholder således bestemmelser om indsigt, videregivelse af oplysninger til udenlandske myndigheder samt behandlingssikkerhed.

4. Med hensyn til det nærmere indhold i den foreslåede bekendtgørelse må Datatilsynet forbeholde sin stillingtagen i forbindelse med høringen over et udkast dertil.

5. Det anføres i bemærkningerne, afsnit 5, at lovforslaget ikke skønnes at have økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige af betydning.

Under henvisning til, at det i lovforslaget understreges, at rammeafgørelsen indebærer en styrkelse af databeskyttelsen, og at der er tale om et helt særskilt regelsæt, som skal administreres, er det Datatilsynets forventning, at tilsynet må tilføres yderligere ressourcer. Datatilsynet lægger derfor afgørende vægt på, at tilsynets ressourcemæssige situation indgår i de videre overvejelser om gennemførelse af rammeafgørelsen.

Da rækkevidden af rammeafgørelsen endnu ikke er afklaret på en række punkter, jf. ovenfor, finder Datatilsynet det på nuværende tidspunkt vanskeligt at vurdere det nærmere omfang af rammeafgørelsens konsekvenser for tilsynet. Datatilsynet må derfor tage forbehold for en nærmere drøftelse i det videre forløb af spørgsmålet om ressourcer.

Med venlig hilsen

Henrik Waaben
Formand for Datarådet

Janni Christoffersen
Direktør

¹ Bekendtgørelse nr. 212 af 27. marts 2001 om behandling af personoplysninger i Det Centrale Kriminalregister (Kriminalregisteret) med senere ændringer.

Jmt. modt.
29 OKT. 2008

Justitsministeriets lovafdeling
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Att.: Henrik Elmquist

Weidekampsgade 8
Postboks 470
0900 København C
Tlf: 70 11 45 45
Fax: 33 30 40 99
www.hk.dk

Deres ref.: 2008 - 750 - 0328
Vores ref.: -
Skr.: Randi ten Voorde
Skr. E-mail: 44rtv@hk.dk
Dir.tlf.: 33 30 45 08
E-mail: JurKom@hk.dk
Afd.fax: 33 30 45 14

Handwritten signature: aH / KKN

Dato 28. oktober 2008

Bemærkninger til Lov om ændring af Lov om behandling af personoplysninger (persondataloven)

HK har modtaget ovennævnte forslag til høring og har følgende bemærkninger:

Det fremgår af forslaget, at rammeafgørelsen i Danmark ønskes implementeret ved udstedelse af en bekendtgørelse i henhold til en ny bemyndigelse § 72 a i persondataloven.

HK skal hertil bemærke, at vi generelt finder, at bestemmelser om styrkelse af de registreredes rettigheder m.v. skal fremgå direkte af persondataloven.

Rammeafgørelsen indeholder i artikel 2 en række definitioner af databeskyttelsesmæssige begreber, jf. pkt. 4.2.1.3.

HK finder, at disse skal implementeres i persondataloven og er dermed uenig med Justitsministeriet i, at en indsættelse af definitionerne i loven er unødvendig. Justitsministeriet angiver som begrundelse for ikke at implementere definitionerne, at disse i fornødent omfang vil skulle lægges til grund af danske myndigheder.

HK skal hertil bemærke, at persondataloven i forvejen er en kompleks lov, og det er ikke befordrende for retssikkerheden, at væsentlige definitioner om de registreredes rettigheder m.v. ikke fremgår af selve loven.

Definitionerne gælder generelt for personoplysninger - og er dermed ikke begrænset til politisamarbejdet m.v. Derfor skal definitionerne også indsættes direkte i persondataloven, således som der også er tradition for ved implementering af anden EU-lovgivning, herunder eksempelvis implementering af definitionen af sexchikane i ligestillingsloven.

En manglende implementering i loven vil skade den enkeltes retssikkerhed og gøre persondataloven mindre gennemskuelig og brugervenlig.

Der må ifølge artikel 6 kun ske behandling af særligt følsomme oplysninger, når det er strengt nødvendigt. Dette er en opstramning af ordlyden af den nugældende persondatalovs § 7.

Det er HK's opfattelse, at denne stramning bør fremgå direkte af § 7. Vi finder det retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at der som begrundelse for ikke at ændre § 7, anføres; "at der i praksis formentlig ikke vil være muligt at angive nogen væsentlig forskel på nødvendig og strengt nødvendig".

Denne vurdering er HK uenig i. Almindelige fortolkningsprincipper indebærer, at der stilles væsentlige strenge krav med den nye formulering til behandling af følsomme oplysninger. Hertil kommer, at HK finder det vigtigt, at det ved en implementering i § 7 sikres, at der gælder samme betingelser, uanset om det er politiets, det offentliges eller privates databehandling. Der ses således ikke et relevant behov for, at private mv. skal have videre adgang end politiet til at behandle personfølsomme oplysninger.

HK har noteret sig, at det i artikel 22 er faste bestemmelser om sikkerhed ved behandlingen, som ikke er afspejlet i persondataloven. Det er anført under pkt. 4.2.3 næstsidste afsnit, at danske myndigheder vil, uden at en lovændring er påkrævet, være forpligtet til at overholde de krav og betingelser, som følger af de pågældende bestemmelser.

Det er HK's opfattelse, at det er uholdbart, at disse sikkerhedsgarantier ikke fremgår af loven eller en dertil hørende bekendtgørelse. Det skal være muligt at få et samlet overblik over de gældende krav til datakvalitet m.v. I forlængelse heraf har HK gentagne gange påpeget, at der mangler de fornødne bindende bestemmelser om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger for private virksomheder m.v.

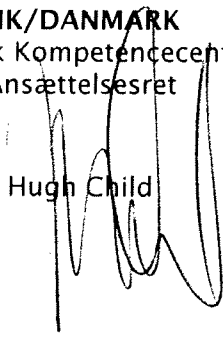
I den forbindelse har vi noteret os, at det er Datatilsynets opfattelse, at persondatalovens § 41, stk. 3, medfører, at der som udgangspunkt må stilles samme krav til datasikkerheden i private virksomheder m.v. som i den offentlige forvaltning. HK finder, at der - som på det offentlige område - skal laves en bindende bekendtgørelse om datasikkerhed ved privates behandling af personoplysninger.

Af forslaget fremgår det i øvrigt, at der i den planlagte betænkning vil blive fastsat regler om den registreredes rettigheder, som går videre end den regulering, som følger af persondataloven. Disse regler finder HK også bør implementeres i loven, og det bør vurderes om hver enkelte regel er egnet til at gælde generelt og ikke alene for politi- og retssamarbejdet, således at der sikres ensartede regler, hvilket gavner såvel retssikkerheden som gennemskuelse ved behandling af personoplysninger.

Med venlig hilsen

HK/DANMARK
Juridisk Kompetencecenter
Ansættelsesret

Hugh Child

LANDSFORENINGEN AF BESKIKKEDE ADVOKATER

FORMAND:
HENRIK STAGETORN
ST. STRANDSTRÆDE 21
1255 KØBENHAVN K
TLF. 33 12 46 11
FAX 33 12 84 45
E-MAIL: HS@STAGETORN.DK

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 Kbh. K

SEKRETARIAT:
AMAGERTORV 11. 3.
1160 KØBENHAVN K
TLF. 33 15 01 02
GIRO 735 02 01
E-MAIL: ER@HOMANNLAW.DK

30. oktober 2008

Sagsnr. 2008-750-0328 - Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om behandling af personoplysninger (persondataloven).

Justitsministeriets Lovafdeling har den 2. oktober 2008, under ovennævnte j.nr., anmodet Landsforeningen af Beskikkede Advokater om at fremkomme med høringssvar til ovennævnte lovforslag.

Lovforslaget har været drøftet i Landsforeningens bestyrelse, der herefter kan udtale:

"Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at formålet med lovforslaget er at gennemføre en EU-rammeafgørelse om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager (den såkaldte rammeafgørelse om databeskyttelse) i dansk ret. Det fremgår endvidere, at baggrunden for at Justitsministeriet finder, at gennemførelsen af rammeafgørelsen kræver lovgivning er, at rammeafgørelsen på enkelte punkter nødvendiggør ændring af den regulering, som følge af persondataloven. Der er i alle tilfælde tale om ændringer, der i forhold til persondataloven indebærer en yderligere styrkelse af databeskyttelsen, herunder en yderligere styrkelse af de registreredes rettigheder.

Det fremgår ligeledes, at Justitsministeriet har lagt vægt på, at den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse alene giver Justitsministeren adgang til (indenfor rammeafgørelsens anvendelsesområde) at fastsætte regler, som i overensstemmelse med rammeafgørelsen indebærer en yderligere styrkelse af databeskyttelsen, når det gælder udveksling af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager indenfor EU. Der er således ikke tale om en generel bemyndigelse til Justitsministeren på området, og det vil ikke være muligt at anvende bemyndigelsesbestemmelsen til at indføre en regulering, som indebærer en forringelse af databeskyttelsen på området (set i forhold til, hvad der gælder efter persondataloven).

Det anføres at det vil fremgå af den bekendtgørelse, som vil blive udstedt i henhold til den foreslåede nye § 72 a, at der i forbindelse med det politimæssige og strafferetlige samarbejde indenfor EU alene vil kunne behandles følsomme personoplysninger (om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold og om helbredsforhold eller seksuelle forhold), hvis det er strengt nødvendigt (og ikke som efter persondataloven, hvis det er nødvendigt).

Endvidere nævnes, at der i bekendtgørelsen vil blive fastsat regler om den registreredes rettigheder, som går videre end den regulering, der følger af persondataloven, herunder f.eks. om den registreredes ret til at kræve berigtigelse m.v. af oplysninger, som udveksles i forbindelse med grænseoverskridende politisamarbejde eller retligt samarbejde indenfor EU.

På denne baggrund har Landsforeningen af Beskikkede Advokater ikke bemærkninger til den foreslåede bestemmelse i persondatalovens § 72 a.

På foreningens vegne

Henrik Stagetorn

DET KRIMINAL
PRÆVENTIVE RÅD

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Statsretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

jm@jm.dk

Odinsvej 19, 2
2600 Glostrup

Tlf. 43 44 88 88
Fax 45 15 01 39

dkr@dkr.dk
www.dkr.dk

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om behandling af personoplysninger (persondataloven).

Ved en e-mail af 6. oktober 2008 har Justitsministeriet anmodet Det Kriminalpræventive Råd om en udtalelse om ovenfor stående udkast til lovforslag.

I den anledning skal Det Kriminalpræventive Råd udtale, at rådet ikke har bemærkninger til udkastet til lovforslaget.

Der henvises til ministeriets sagsnr. 2008-750-0328.

23. oktober 2008

DKR-nummer:
08-131-0261
Sagsbehandler: MAL
Direkte tlf.:
45 15 36 52
mal@dkr.dk

Venlig hilsen

Marjun á Lað
Souschef

Justitsministeriet
Lovafdelingen
E-mailes til jm@jm.dk

INSTITUT FOR
MENNESKERETTIGHEDER

STRANDGADE 56 · 1401 KØBENHAVN K
TLF. 32 69 88 88
FAX 32 69 88 00
CENTER@HUMANRIGHTS.DK
WWW.MENNESKERET.DK
WWW.HUMANRIGHTS.DK

DATO 29/10-08
J.NR.
540.30.19339

Høring vedrørende udkast til lov om ændring af lov om behandling af personoplysninger (persondataloven).

Institut for Menneskerettigheder har den 7. oktober 2008 modtaget udkast til forslag til lov om ændring af persondataloven (Gennemførelse af EU-rammeafgørelse om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager). Rammeafgørelsen forventes vedtaget inden udgangen af 2008.

1. Baggrund

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at gennemførelsen af rammeafgørelsen på enkelte punkter nødvendiggør ændringer af den regulering, der følger af persondataloven. Disse ændringer foreslås fastsat ved en bekendtgørelse på området, og den foreslåede nye bestemmelse i persondataloven § 72 a indeholder en sådan bemyndigelsesbestemmelse. Det er samtidigt understreget, at bestemmelsen alene giver justitsministeren en adgang til at fastsætte regler, som i overensstemmelse med rammeafgørelsen indebærer en yderligere styrkelse af databeskyttelsen i forbindelse med udveksling af personoplysninger inden for EU mv. vedrørende retligt og politimæssigt samarbejde.

2. Vurderingsgrundlag

Myndigheders indsamling, behandling, udveksling, viderebehandling mv. af personoplysninger er omfattet af bl.a. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om den enkelte borgers ret til respekt for sit privatliv. Statens mulighed for at begrænse og påvirke adfærd forudsætter opfyldelse af de tre indgrebsbetingelser, der er nævnt i artikel 8, stk.2:

- legalitetskravet
- anerkendelsesværdige formål, der kan begrunde indgreb fra offentlige myndigheder i de beskyttede rettigheder
- kravet om nødvendighed i et demokratisk samfund.

Artikel 3 i Rådets rammeafgørelse (9260/08) bestemmer bl.a., at de kompetente myndigheder kun må indsamle personoplysninger til **udtrykkeligt angivne og legitime formål inden for rammerne af deres opgave**, og at behandlingen af oplysningerne skal være lovlig og tilstrækkelig, relevant og stå i rimeligt forhold til de formål, hvortil oplysningerne er indsamlet. Endvidere respekterer rammeafgørelsen ifølge betragtning nr. 48 de grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Unions charter om samme samt tager sigte på at sikre fuld respekt for retten til privatlivets fred og beskyttelse af personoplysninger, jf. art. 7 og 8 i charteret.

3. Vurdering

Instituttet ser det overordnet som positivt, at der inden for EU-samarbejdet fastsættes generelle minimumsregler om beskyttelse af personoplysninger inden for det politimæssige og strafferetlige område, idet persondatalovens bestemmelser ikke er målrettet en sådan regulering.

Ifølge persondatalovens § 5, stk. 3, skal de oplysninger, som behandles, være "... relevante og tilstrækkelige og ikke omfatte mere, end hvad der kræves til opfyldelse af de formål, hvortil oplysningerne indsamles". I forbindelse med behandlingen af folketingsbeslutning, truffet den 10. juni 2008, vedrørende rammeafgørelsen, blev det præciseret, at artikel 3's krav om, at indsamlede oplysninger skal stå i "rimeligt forhold til de formål, hvortil oplysningerne er indsamlet" ikke skal læses som en lempelse af proportionalitetskravet, idet der ikke herved tilsigtet nogen realitetsændring.

Udmøntningen af rammeafgørelsens – til dels - skønsmæssige standarder vil først foreligge med et kommende udkast til forslag til bekendtgørelse på området, hvor der i videst muligt omfang søges fastsat klare og præcise regler omkring beskyttelse af personoplysninger. Det er imidlertid Instituttets opfattelse, at bemyndigelsesområdet i forslaget til ny § 72, a, er meget omfattende, idet også udveksling med tredjestater og internationale institutioner omfattes, jf. artikel 13. På denne baggrund foreslår Instituttet, at det i bestemmelsen præciseres, at den foreslåede regulering alene vedrører gennemførelsen af denne konkrete EU-rammeafgørelse om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager. Instituttet finder i øvrigt, at enhver behandling af personoplysninger inden for dette område bør være sikret tilstrækkelig beskyttelse, således at også oplysninger i manuelle sager omfattes.

For så vidt angår detailreguleringen inden for de områder, hvor der må antages at være tale om en egentlig udvidelse af beskyttelsen, se bemærkningerne side 35-39 om bl.a. underretning til den registrerede, egenaces og ret til berigtigelse mv., kan Instituttet vedrørende egenaces særligt henviser til sit tidligere høringssvar af 4. marts 2001. I notatet vurderer det daværende Center bl.a., "...at det forud for vedtagelse af det fremlagte udkast til bekendtgørelse, burde undersøges nærmere, hvordan det er muligt at sikre registrerede personer deres ret til adgang til oplysninger i både afgørelsesdelen og efterforskningsdelen. Adgang til oplysninger i efterforskningsdelen er i sagens natur problematisk og vil kunne vanskeliggøre

politiets efterforskning. Fra en menneskeretlig synsvinkel er dette imidlertid ikke tilstrækkeligt til at indføre en generel ordning, hvorefter retten til adgang til egne oplysninger helt afskæres. Et indgreb i adgangsretten kræver en konkret vurdering i de tilfælde, hvor en registreret person anmoder om adgang til kriminalregisterets oplysninger om vedkommende.” Høringssvaret kan findes i sin helhed på www.menneskeret.dk/Danmark/Høringssvar.

Samtidigt åbnes der i rammeafgørelsens artikel 12 mulighed for, at den medlemsstat, som afgiver oplysninger, kan forpligte modtagerstaten til at respektere særlige begrænsninger i forhold til behandlingen af udvekslede oplysninger. I den forbindelse gælder dog, at der ikke må fastsættes andre sikkerhedsgarantier, end dem, som gælder nationalt, se herved artikel 12, stk. 2

Endelig ønsker instituttet at understrege rammeafgørelsens betydning for udveksling af oplysninger mv. til kompetente myndigheder i tredjestater eller internationale organer. Selve fastlæggelsen i artikel 13 af, i hvilke tilfælde, der kan udveksles sådanne oplysninger er ikke bundet op på konkret efterforskning, men indeholder en bestemmelse om, at sådan udveksling som udgangspunkt kan ske, ”når det er nødvendigt for forebyggelse, efterforskning, afsløring eller retsforfølgning ...”. Samtidigt indeholder artiklen væsentlige undtagelser i særlige situationer, se nærmere artikel 3, stk. 2 og 3. Det er efter Instituttets opfattelse vigtigt, at hensynet til beskyttelsen ved overdragelse af personoplysninger til tredjelande tillægges helt afgørende vægt. Instituttet har i tidligere høringssvar, bl.a. af 25. september 2002 vedrørende det danske forslag om protokol til ændring af Europol-konventionen, peget på risikoen for krænkelse af menneskeretlige forpligtelser ved videregivelse af oplysninger til tredjelande med et lavere beskyttelsesniveau end Danmark. Instituttet har ligeledes tidligere påpeget, at udvidelsen af den personkreds, der kan søge i informationssystemet, aktualiserer behovet for et meget højt sikkerhedsniveau, herunder bestemmelser om registrering (logning), jf. herved vores høringssvar af 14. oktober 2008 vedrørende Europol.

Med venlig hilsen

Birgitte Kofod Olsen
Vicedirektør

Justitsministeriet

Østergade 1, 1. sal
1100 København K
Mandag - fredag kl. 10-14

Tlf.: 33 15 30 70
Mail og hjemmeside:
post@retssikkerheds-fonden.dk
www.retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 29.10.2008
Navn: IS
Side 1 af 3

Udkast til forslag til lov om ændring af persondataloven

Retssikkerhedsfonden har den 6. oktober 2008 via email modtaget et forslag til ændring i persondataloven fra justitsministeriet i høring. Det foreslås, at der som ny § 72 a indsættes en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter

”justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager inden for den europæiske union m.v.”

Lovforslaget er nødvendigt for at gennemføre en rammeaftale om samarbejdet, som forventes at træde i kraft i løbet af få måneder.

Retssikkerhedsfonden skal i denne forbindelse udtale følgende:

Der er tale om en overordentlig vidtgående bemyndigelse, i det den efter sin ordlyd omfatter enhver ændring i persondatalovgivningen inden for det nævnte vigtige og bredt definerede område.

Som forsvar eller begrundelse for den meget vidtgående bemyndigelse anføres det, at der alene gives adgang til ændringer, som indebærer en styrkelse af databeskyttelsen. Dette anføres såvel i bemærkningerne til lovforslagets nr. 1, ligesom det gentagne gange betones i de almindelige bemærkninger.

Selve bemyndigelsen er imidlertid ganske generelt udformet og den er ikke alene begrænset til rammeaftalen, hvilket forekommer utilfredsstillende indenfor et så følsomt og særdeles væsentligt område.

Fondens bestyrelse:
Prof. em. dr.jur. (formand),
Ole Espersen ●
Prof. Vagn Greve ●
Advokat, Christian Harlang ●
Landsdommer, Holger Kallehauge ●
Cand.mag., lic.jur. Preben Wilhjelmsen ●

Medlemmer af Forum for retssikkerhed:
Prof., Lennart Lyngge Andersen ●
Tidl. direktør for Folketinget,
Ole Stig Andersen ●
Advokat, Jørgen Ballhausen ●
Prof. dr.jur., Flemming Balvig ●
Landsdommer,
Hans Henrik Brydensholt ●
Adjunkt, Jonas Christoffersen ●
Lektor ph.d. Thomas Elholm ●
Advokat, Bjørn Elmquist ●
Fængselsinspektør, H. J. Engbo ●
Prof. em. dr.jur. (formand),
Ole Espersen ●
Seniorrådgiver, Jørgen Estrup ●
Prof., Vagn Greve ●
Prof. dr.jur., Jens Vedsted Hånsen ●
Advokat, Christian Harlang ●
Prof. dr.phil., Hans Hørring ●
Biskop, Kjeld Holm ●
Prof. dr.med., Niels Højby ●
Advokat, Thorkild Høyer ●
Dr.med., Torben Ishøj ●
Prof., Claus Haagen Jensen ●
Landsdommer, Holger Kallehauge ●
Tidl. højesteretsdommer, Hans Kardel ●
Prof., Ole Krarup ●
Tidl. byretspræsident, Claus Larsen ●
Advokat, Helle Lokdam ●
Prof. dr.phil., Anker Brink Lund ●
Prof., Brian Patrick McGuire ●
Prof. dr.jur., Peter Pagh ●
Cand.jur., Ulrich Horst Petersen ●
Tidl. højesteretspræsident,
Niels Pontoppidan ●
Seniorkonsulent, cand.jur.,
Lars Adam Rehof ●
Overlæge, Bente Rich ●
Juridisk konsulent, cand.jur.,
Therese Rytter ●
Statsautoriseret revisor,
Lars Skovgaard-Sørensen ●
Prof., Eva Smith ●
Advokat, Sune Skadegaard Thorsen ●
Advokat, Tyge Trier ●
Prof., Per Ole Tråskmann ●
Cand.mag., lic.jur. Preben Wilhjelmsen ●
Specialkonsulent,
Mandana Zarrehparvar ●

Fondens formål:

Retssikkerhedsfonden er almennyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder.

Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.

Danmark er forpligtet til at gennemføre rammeaftalen. Man har i folketinget tidligere tiltrådt, at dette sker. Ligeledes har regeringen hævet det tidligere afgivne parlamentariske forbehold. Imidlertid er det naturligvis stadig op til os selv, om vi vil gøre det i form af en enkelt vidtgående bemyndigelse eller mere konkret.

Retssikkerhedsfonden foreslår som et minimum at den nye paragraf i stedet affattes således, at det tydeligt af selve lovens ordlyd kommer til at fremgå, at "de nærmere regler indebærer en styrkelse af databeskyttelsen".

Bestemmelsen kunne eksempelvis affattes således:

"Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler med henblik på at øge beskyttelsen af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager indenfor Den Europæiske Union m.v."

Efter justitsministeriets fremstilling vil dette fuldt ud opfylde rammeaftalens intentioner, og folketinget undgår at give en efter lovens tekst betingelsesløs bemyndigelse inden for et væsentligt område.

Retssikkerhedsfonden ønsker imidlertid ydermere at gøre følgende principielle bemærkninger:

En bemyndigelsesbegrænsning der består i, at bemyndigelsen alene må anvendes når den er begunstigende i forhold til borgeren, er så vidt vides af usædvanlig karakter og findes ikke umiddelbart at være egnet som bemyndigelsesbegrænsning.

For det første, kan det der tilsigter at være begunstigende ("øget beskyttelse") for den enkelte, måske af andre føles bebyrdende.

For det andet - det der kortsigtet føles som bebyrdende, kan måske ud fra en helhedsbetragtning og på længere sigt anses for at være en fordel for en større del af befolkningen.

Hvor det sjældent vil være vanskeligt for en domstol at afgøre om en konkret forvaltningsakt er begunstigende eller bebyrdende for adressaten, kan der således, når tingene skal anskues mere generelt og langsigtet, i betydelig højere grad opstå problemer.

De nødvendige begrænsninger i bemyndigelser bør opnås ved en saglig og faglig beskrivelse af grænsen, og ikke ved en mere subjektiv vurdering hos de personer, der udnytter bemyndigelsen på vegne af alle dem, som bemyndigelsen vil berøre.

Østergade 1, 1. sal
1100 København K
Mandag - fredag kl. 10-14

Tlf.: 33 15 30 70
Mail og hjemmeside:
post@retssikkerheds-fonden.dk
www.retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 29.10.2008
Navn: IS
Side 2 af 3

Fondens bestyrelse:

Prof. em. dr.jur. (formand),
Ole Espersen ●
Prof. Vagn Greve ●
Advokat, Christian Harlang ●
Landsdommer, Holger Kallehaug ●
Cand.mag., lic.jur. Preben Wilhelm ●

*Medlemmer af Forum for
retssikkerhed:*

Prof., Lennart Lynge Andersen ●
Tidl. direktør for Folketinget,
Ole Stig Andersen ●
Advokat, Jørgen Ballhausen ●
Prof. dr.jur., Flemming Balvig ●
Landsdommer,
Hans Henrik Brydesholt ●
Adjunkt, Jonas Christoffersen ●
Lektor ph.d. Thomas Elholm ●
Advokat, Bjørn Elmquist ●
Fængselsinspektør, H. J. Engbo ●
Prof. em. dr.jur. (formand),
Ole Espersen ●
Seniorrådgiver, Jørgen Estrup ●
Prof., Vagn Greve ●
Prof. dr.jur., Jens Vedsted Hansen ●
Advokat, Christian Harlang ●
Prof. dr.phil., Hans Hertel ●
Biskop, Kjeld Holm ●
Prof. dr.med., Niels Højby ●
Advokat, Thorkild Høyer ●
Dr.med., Torben Ishøj ●
Prof., Claus Haagen Jensen ●
Landsdommer, Holger Kallehaug ●
Tidl. højesteretsdommer, Hans Kardel ●
Prof., Ole Krarup ●
Tidl. byretspræsident, Claus Larsen ●
Advokat, Helle Lokdam ●
Prof. dr.phil., Anker Brink Lund ●
Prof., Brian Patrick McGuire ●
Prof. dr.jur., Peter Pagh ●
Cand.jur., Ulrich Horst Petersen ●
Tidl. højesteretspræsident,
Niels Pontoppidan ●
Seniorrådgiver, cand.jur.,
Lars Adam Rehof ●
Overlæge, Bente Rich ●
Juridisk konsulent, cand.jur.,
Therese Rytter ●
Statsautoriseret revisor,
Lars Skovgaard-Sørensen ●
Prof., Eva Smith ●
Advokat, Sune Skadegaard Thorsen ●
Advokat, Tyge Trier ●
Prof., Per Ole Tråskmann ●
Cand.mag., lic.jur. Preben Wilhelm ●
Specialkonsulent,
Mandana Zarrehparvar ●

Fondens formål:

Retssikkerhedsfonden er almennyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder.

Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.

Retssikkerhedsfonden skal derfor på det foreliggende grundlag advare mod en anvendelse af den foreslåede bemyndigelse, forstået som forklaret i bemærkningerne (hvilket i sig selv selvsagt øger betænkelighederne, idet lovens primære, materielle indhold skal findes i bemærkningerne) og i øvrigt tilføje at en bemyndigelse af denne karakter måske ikke til fulde opfylder EU-reglens krav.

Med venlig hilsen

Retssikkerhedsfonden / Ole Espersen

Østergade 1, 1. sal
1100 København K
Mandag - fredag kl. 10-14

Tlf.: 33 15 30 70
Mail og hjemmeside:
post@retssikkerheds-fonden.dk
www.retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 29.10.2008
Navn: IS
Side 3 af 3

Fondens bestyrelse:

Prof. em. dr.jur. (formand),
Ole Espersen ●
Prof. Vagn Greve ●
Advokat, Christian Harlang ●
Landsdommer, Holger Kallehaug ●
Cand.mag., lic.jur. Preben Wilhjelm ●

*Medlemmer af Forum for
retssikkerhed:*

Prof., Lemart Lyng Andersen ●
Tidl. direktør for Folketinget,
Ole Stig Andersen ●
Advokat, Jørgen Ballhausen ●
Prof. dr.jur., Flemming Balvig ●
Landsdommer,
Hans Henrik Brydesholt ●
Adjunkt, Jonas Christoffersen ●
Lektor ph.d. Thomas Elholm ●
Advokat, Bjørn Elmquist ●
Fængselsinspektør, H. J. Engbo ●
Prof. em. dr.jur. (formand),
Ole Espersen ●
Seniorrådgiver, Jørgen Estrup ●
Prof., Vagn Greve ●
Prof. dr.jur., Jens Vedsted Hansen ●
Advokat, Christian Harlang ●
Prof. dr.phil., Hans Hertel ●
Biskop, Kjeld Holm ●
Prof. dr.med., Niels Høiby ●
Advokat, Thorkild Høyer ●
Dr.med., Torben Ishøy ●
Prof., Claus Haagen Jensen ●
Landsdommer, Holger Kallehaug ●
Tidl. højesteretsdommer, Hans Kardel ●
Prof., Ole Krarup ●
Tidl. byretspræsident, Claus Larsen ●
Advokat, Helle Lokdam ●
Prof. dr.phil., Anker Brink Lund ●
Prof., Brian Patrick McGuire ●
Prof. dr.jur., Peter Pagh ●
Cand.jur., Ulrich Horst Petersen ●
Tidl. højesteretspræsident,
Niels Pontoppidan ●
Seniorkonsulent, cand.jur.,
Lars Adam Rehof ●
Overlæge, Bente Rich ●
Juridisk konsulent, cand.jur.,
Therese Rytter ●
Statsautoriseret revisor,
Lars Skovgaard-Sørensen ●
Prof., Eva Smith ●
Advokat, Sune Skadegaard Thorsen ●
Advokat, Tyge Trier ●
Prof., Per Ole Trilskmann ●
Cand.mag., lic.jur. Preben Wilhjelm ●
Specialkonsulent,
Mandana Zarreparvar ●

Fondens formål:

Retssikkerhedsfonden er almennyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder.

Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.